

JAC. P. THIJSSSE

Een leven in dienst van de natuur

Naar aanleiding van de vijftigste sterfdag van natuurliehebber Jac. P. Thijssse (1865-1945) is op 27 oktober een boek over Jac. P. Thijssse verschenen, een uitgave op initiatief van de Stichting Thijssse-jaar Texel. Zeven historici (Caroline Arps, Bert Jongert, Erika Kuijpers, Titika Papaikononou, Marc Willemsen en redacteur Jan-Paul Verkaik) behandelen in dit boek Thijssse's leven, werk en invloed. Aan de orde komen onder meer zijn werk als schrijver, zijn contacten met tijdgenoten (A. Burdet, E. Heimans, Th.C. Oudemans, P.G. van Tienhoven en anderen), de wortels van de milieubeweging, de vogelbescherming, de biologische wetenschap en zijn kwaliteiten als onderwijzer en pedagoog.

Jac. P. Thijssse heeft veel bijgedragen aan de popularisering en de bescherming van de natuur in Nederland. In zijn Verkade-albums, boeken en artikelen beschreef hij de natuur zo aanstekelijk, dat hij een groot publiek enthousiast maakte voor de wonderlijke wereld van plant en dier. Als oprichter en bestuurslid stond hij aan de wieg van verscheidene natuurbeschermingsorganisaties, zoals de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland (thans Vereniging Natuurmonumenten genaamd). Bovendien was hij een warm pleitbezorger van aanspreekbaar onderwijs. Hij was van mening dat kinderen de natuur niet zozeer uit boeken, maar vooral in levende lijve moesten leren kennen. Rond 1890 trok hij als schoolhoofd vaak met zijn leerlingen de natuur in. Het boek bevat vele nostalgische foto's, maar ook van omslagen van boeken en historische stukken. Aan het eind van het boek treffen wij de levensloop van Thijssse, noten en een literatuuroverzicht.

Jan-Paul Verkaik (redactie): Jac. P. Thijssse. Een leven in dienst van de natuur. 127 bladzijden, rijk geïllustreerd in zwartwit en kleur (1995). Uitg. Stichting Thijssse-jaar Texel, postbus 3, 1790 AA Den Burg, (0222) 31 47 41 & Uitgeversmaatschappij Walburg Pers, postbus 4159, 7200 BD Zutphen, (0575) 51 05 22. ISBN 906011 950 9. Prijs f 39,50.

Ecology and conservation of the Barn Owl

Voor geïnteresseerden in de Kerkuil is een bijzondere publicatie in het tijdschrift van de Nederlandse Ornithologische Unie 'Ardea' over de Kerkuil verschenen. Deze publicatie bespreekt de resultaten van een langdurig populatie-onderzoek uitgevoerd in een circa 900 km² groot onderzoeksgebied in Oost-Nederland (De Liemers en de Achterhoek) in twee opeenvolgende negenjarige onderzoeksperiodes (1967-1975 en 1976-1984). De belangrijkste drijfveer achter dit onderzoek was de wens een beter inzicht te krijgen in de oorzaken van de achteruitgang, teneinde de Kerkuil effectiever te kunnen beschermen. Ieder jaar zijn in het voorjaar en de zomer alle

potentiële broed- en verblijfplaatsen door vrijwillige medewerkers onderzocht op het voorkomen van Kerkuilen. In de hele periode zijn in totaal 346 broedparen geteld en 122 niet-broedende exemplaren. Het broedsucces werd gecontroleerd en 663 jongen werden geringd. Ook vond een studie naar de doodsoorzaken plaats. Van negentig vogels kon de doodsoorzaak worden vastgesteld. Ter bestudering van de voedsel-ecologie zijn een groot aantal braakballen verzameld. Dit leverde in totaal ongeveer 10.000 kerkuilprooien op. Er worden maatregelen genoemd die nodig zijn voor de bescherming van de Kerkuil en zijn leefgebied, waardoor het een belangrijk artikel is voor diegenen die zich met de bescherming van de Kerkuilen bezighouden. Ook werd informatie verzameld over het broedvoorkomen van een vijftigtal schaarse en karakteristieke vogelsoorten in de streek, om trends in hun aantalsontwikkeling in die lange periode vast te leggen. Naar aanleiding van de verzamelde gegevens is dit artikel van 88 bladzijden verschenen in de Engelse taal met een Nederlandstalige samenvatting van 16 bladzijden en 6 bijlagen.

Onno de Bruijn: Population ecology and conservation of the Barn Owl *Tyto alba* in farmland habitats in Liemers and Achterhoek (The Netherlands). *Ardea* 82 (1): 1 - 109. 37 figuren (1994). Het nummer kost f 25,- en is verkrijgbaar door overmaking van f 30,- (inclusief verzendkosten) op girorekening 285 522 ten name van de Nederlandse Ornithologische Unie, Oude Arnhemseweg 261, Zeist, onder vermelding van 'Kerkuilnummer - 1994'. Het nummer bevat 199 bladzijden met nog 11 andere artikelen over vogels.

Kaartenactie Werkgroep Roofvogels Nederland

De Werkgroep Roofvogels Nederland heeft dringend geld nodig om het nuttige werk voort te kunnen laten gaan. Men verkoopt mapjes met tien ansichtkaarten à f 10,- en mapjes met acht dubbele kaarten (inclusief enveloppen) à f 13,50. De prijzen zijn inclusief verzendkosten. Het zijn prachtige kaarten met onder andere afbeeldingen in kleur van kiekendieven, Havik, Sperwer, Boomvalk, Buizerd en Torenvalk.

Vogelwerkgroepen wordt verzocht deze mapjes met kaarten te koop aan te bieden aan hun leden. Zij worden verzocht daarvoor te bellen met Maria Quist, (0516) 43 26 60. Op zaterdag 10 februari 1996 vindt de landelijke Roofvogeldag in de Stadsschouwburg te Meppel plaats met een wervend programma.

U kunt f 10,- voor de kaarten en/of f 13,50 voor de dubbele kaarten (inclusief verzendkosten) storten op girorekening 76 284 ten name van Werkgroep Roofvogels, Aëkingaweg 3, 8426 GN Appelscha. Indien u vijf mapjes tegelijk besteld, ontvangt u een zesde mapje gratis. Dus 6 mapjes ansichtkaarten kosten u f 50,-, dubbele kaarten f 67,50 (inclusief verzendkosten). Bij uw storting geef u vooral naam en adres te vermelden en het gewenste.

Rapporten over heidegebieden

Een viertal in serieverband uitgegeven onderzoeksrapporten over onze heidegebieden verdient de aandacht van beleidsmakers, beheerders, natuurbeschermers en uiteraard ook van vogelvrienden

Basisrapport 1 beschrijft de heide als systeem en vormt de bouwsteen voor de ontwikkeling van een kennismodel voor het heidebeheer. Het accent ligt op het plant-bodemsysteem (het functioneren van het systeem heide). De Molenaar behandelt in negen hoofdstukken onderwerpen als het doel van de studie, de historische heide, de recente heide, procesaspecten, de visie op heide, de indeling van de heide (typering), beheersmaatregelen van zowel droge als natte heide en ten slotte de aanzet tot een kennismodel. Het rapport is geïllustreerd met foto's en verhelderende systeemanalyses die zeer de moeite waard zijn om er kennis van te nemen.

Basisrapport 2 beschrijft de biodiversiteit en de terreinheterogeniteit en gaat in op de ecologische betekenis van milieuvariaties van de heide. De omstandigheden van het milieu heeft zijn neerslag op de vegetatie. Op haar beurt veroorzaakt de vegetatie veranderingen in het reliëf, de bodem en de grondwaterhuishouding en scheidt microklimaten waar flora en fauna op inhaken. Foto's en veel figuren begeleiden de tekst.

Basisrapport 3 behandelt de terreinheterogeniteit in de heide en spitst zich toe op de ecologische betekenis en praktische consequenties van milieuvariaties in de vochtige en droge heide. Successiestadia van de vegetatie, vergrassing, strooisellaagontwikkeling en de diversiteit in structuren worden uitvoerig behandeld, benevens de rol van deze factoren op het potentieel voorkomen van koud- en warmbloedige fauna. deze tekst is ondersteund met veel figuren.

Basisrapport 4 beschrijft het functioneren en het beheer van heidegronden. Het rapport is de voorlopige afsluiting van voorgaande studies van het project 'Planning en evaluatie heidebeheer'. Afwisseling in microklimaten is van belang voor zowel de droge als de vochtige heidegebieden. Daarvoor zijn de aanwezigheid van reliëf, de ontwikkelingsfase van de heide en de samenstelling van horizontale en verticale structuur en de mate van bodemvruchtbaarheid belangrijke factoren gebleken. Bij vochtige heide zijn er bovendien ten opzichte van droge gebieden contrasterende extreme temperatuur- en vochtcondities in de onderste luchtlagen. Elk van de vier rapporten is voorzien van een uitgebreide literatuuropgave waarbij in deel 2 tevens een een verklarende woordenlijst.

Het project Planning en evaluatie heeft met deze serie verslagen vruchten afgeworpen die duidelijk zijn en een handreiking kunnen zijn bij het verantwoord beheren van onze resterende heidelandschappen.

Pierre Maréchal.

J.G. de Molenaar: Systeembeschrijving van de heide. IBN-rapport 154-1995, 99 bladzijden, geïllustreerd en literatuuropgave;

Biodiversiteit en terreinheterogeniteit. IBN-rapport 155-1995, 66 bladzijden, geïllustreerd en literatuuropgave en verklarende woordenlijst:

Terreinheterogeniteit in de heide. IBN-rapport 156-1995, 51 bladzijden, geïllustreerd en literatuuropgave;

Functioneren en beheren van heide. IBN-rapport 157-1995, 44 bladzijden, geïllustreerd en literatuuropgave.

De rapporten zijn te bestellen onder vermelding van het desbetreffende IBN-nummer door storting van bedrag op gironummer 948 540 of banknummer 53.91.05.988 van IBN-DLO, Wageningen. De eerste drie delen kosten f 40,- per deel en het vierde deel f 30,-.

Oiseaux nicheurs de Bruxelles 1989-1991

De nieuwe avifauna van Brussel bevat negentien gemeenten van het Brusselse hoofdstedelijke gewest, strekt zich uit over ruim 161 km² en telt ongeveer één miljoen inwoners. Naast de bewoning zijn er talrijke vijvers, een gedeelte van het Zoniënwoud en enkele zeldzame landbouwgebieden. Tussen 1989 en 1992 werd een enquête gehouden. De broedindex werd bepaald in hokken van ongeveer 1 x 1 km. Niet minder dan 101 vogelsoorten werden als broedvogel vastgesteld. In het Koninklijk Domein van Laeken bevindt zich de grootste kolonie van Blauwe Reigers in België. In 1990 werden ruim tweehonderd nesten geteld. Enkele tientallen vijvers herbergen 27 à 29 broedparen van de Fuut en 81 à 90 van de Meerkoet, maar er zijn eveneens broedgevallen van Dodaars, Kuifeend en Tafeleend. Ook de stootvogels zijn goed vertegenwoordigd zoals 40 à 50 broedparen van de Torenvalk, 40 broedparen van de Sperwer en uitzonderlijk veel broedgevallen van de Ransuil in het Zoniënwoud met 81 broedparen voor de negentien gemeenten. Ook de exoten nemen in aantal toe zoals de Halsbandparkiet, Monnikparkiet en Nijlgans. Een bibliografisch onderzoek heeft het bovendien mogelijk gemaakt om de evolutie van de broedbestanden van een groot aantal van de soorten na te gaan. Het resultaat toont dat er in Brussel sinds het einde van de 19de eeuw (ongeveer 1886), tot nu toe (1921) twintig broedvogels zijn verdwenen en twintig nieuw zijn. Anderzijds zijn er van de 101 broedvogelsoorten die momenteel (1989-1991) in Brussel broeden, veertig toegenomen en 27 die zijn afgenomen. Vier soorten zijn geen regelmatige broedvogel en van dertig soorten blijkt het bestand zich nauwelijks te hebben gewijzigd. Verscheidene belangrijke gebieden worden bedreigd door bebouwingen andere gebieden lijden onder een totaal gebrek aan beheer. Het commentaar bij het systematisch overzicht omvat rubrieken over de verspreiding, talrijkheid, regionale habitat en de evolutie van het bestand van de soort sinds de vorige eeuw en een verspreidingskaart per soort ingedeeld in vakken.

Didier Rabosée (redactie) met medewerking van Hellen De Wavrin, Jean Tricot, Denis Van der Elst en vele waarnemers: Atlas des oiseaux nicheurs de Bruxelles, 1989-1991. 304 bladzijden, 32 kleurenfoto's, 49 zwartwitfoto's, ruim 100 kaarten (1995). Uitg. Société d'Etudes Ornithologiques Aves, Liège, België. Het boek kan worden besteld bij Librairie Aves, 36 rue de la Régence, B-4000 Liège, tél.: +32 41 22 20 25, fax +32 41 22 16 89. Prijs Bfr. 895 + Bfr. 80 (in België) of Bfr. 130 (Europa) of Bfr. 146 andere landen. Betaling: post- of bankgiro na de aflevering van het boek.

Vogels van de Rode Lijst

In de serie waar ook de boekjes 'Vogels onder dak' en 'Vogels in de winter' onder vallen heeft de KNNV Uitgeverij samen met Vogelbescherming een boekje uitgegeven waarin 57 vogelsoorten (ruim een kwart van alle Nederlandse vogels) worden besproken omdat zij kwetsbaar zijn en worden bedreigd in hun bestaan. Deze soorten zijn alle geplaatst op de zogenaamde Rode en Blauwe Lijst. Per soort worden behandeld de trend en hun aantal, waarom en hoe kan de soort worden geholpen?, met welke groepen en/of instellingen kan wat worden gedaan aan het beheer en/of natuurontwikkeling en welke literatuur is in dit verband de moeite om te raadplegen. In een kader staat een karakteristiek van elke vogelsoort.

Het boekje verschaft personen en groepen die iets voor een bepaalde vogelsoort willen doen, de basisinformatie waarmee men verder kan gaan werken. Voor sommige soorten kan de hulp nog bepaald niet zo gemakkelijk zijn en er is vaak eerst veel meer informatie nodig voordat onze hulp ook lonend wordt.

Jan-Willem Vergeer: *Vogels van de Rode Lijst*. 144 bladzijden, 57 vogelpentekeningen van Aart Kalma, 21 biotooptekeningen van Beatrijs van den Bos (1995). Uitg. KNNV Uitgeverij, Oudegracht 237, 3511 NK Utrecht. Prijs f 24,95 (leden KNNV en Vogelbescherming: f 19,95). Ook te bestellen door overmaking van f 30,95 op girorekening 13 028 ten name van KNNV Uitgeverij, Oudegracht 237, 3511 NK Utrecht, onder vermelding van 'Vogels van de Rode Lijst D16'.

Vrije toegang tot milieu-informatie

De Milieuministerraad van de Europese Gemeenschappen (nu de Europese Unie) heeft op 7 juni 1990 de richtlijn inzake de vrije toegang tot milieu-informatie aangenomen.

Kort samengevat, de richtlijn geeft een ieder recht op vrije toegang tot milieu-informatie in handen van de overheid. Alleen als de informatie onder een in de richtlijn aangegeven uitzondering valt, mag informatieverstrekking achterwege blijven.

Voor de meeste EU-landen betekent de richtlijn een doorbraak in hun lange traditie van geheimhouding van informatie in handen van de overheid. In Nederland is openbaarheid echter al vijftien jaar de regel. Toch brengt de richtlijn ook voor Nederland voordelen met zich mee.

De Stichting Natuur en Milieu (SNM) heeft een handleiding samengesteld om het gebruik van de mogelijkheden voor toegang tot milieu-informatie in Nederland door milieu-organisaties en anderen te stimuleren. De handleiding geeft, aan de hand van vragen en antwoorden, een toelichting op de meest relevante Europese Unie- en Nederlandse wetgeving inzake toegang tot milieu-informatie.

Ralph Hallo: *Vrije toegang tot milieu-informatie in Nederland: Een handleiding*. Richtlijn 90/313/EEG inzake de vrije toegang tot milieu-informatie. De Wet openbaarheid van bestuur. De Wet milieubeheer. 20 bladzijden (1995). Uitg. Stichting Natuur en Milieu, Utrecht. Prijs f 12,50 te bestellen bij de Stichting Natuur en Milieu, Donkerstraat 17, 3511 KB Utrecht, (030) 233 13 28 of bij Milieuboek, postbus 18169, 1001 ZB Amsterdam, (020) 624 49 89.

Avifauna van Zweden

Toen recensent in september 1995 op Zwedens' zuidpunt Falsterbo weer eens van de najaarstrekk genoot, waren er dagen dat op Nabben meer Nederlanders dan Zweden stonden. Waarmee aangetoond dat een paar dagen Falsterbo onder Nederlandse vogelaars populair is. Wanneer wij daar dagelijks de drommen piepers, zwaluwen, Vinken, Sperwers, Wespendien en andere soorten zien langskomen, zijn er natuurlijk de emoties die iedere vogelaar heeft bij observeren van vogeltrek, maar dan groeit vervolgens de nieuwsgierigheid naar de kwalitatieve en kwantitatieve avifauna van de natie die die vogelstroom produceert. In de in Falsterbo te vinden winkel van de Sveriges Ornitologiska Förening (SOF), lag een onder auspiciën van de SOF uitgegeven boekje dat antwoord geeft op vragen inzake de Zweedse avifauna. Per soort passeren voorkomen, status, aantallen, historie alsmede trek/ eventueel overwinteren de revue en er is een verspreidingskaartje. Zo heeft de natie 5100 paren Parelduikers binnen de grenzen. Het bestand Kuifduikers is sinds 1979 met circa 60% afgenomen en er wordt gerekend op 300-350 paren Roerdompen. Een ooievaarsproject moet de sinds 1954 als broedvogels verdwenen Witte Ooievaar terugbrengen. Wespendif 8000 paren, Zeearend 100-150 paren met een winterbestand van 500 vogels. Voor de Steenarend rekent men op zeker 600 paren, waarbij tegenwoordig op een klein uur rijden van Falsterbo, in Fyledalen, van recent uitgevloegen Steenarenden kan worden genoten. De Visarend nam toe van circa 2000 paren in 1971 tot circa 3200 paren in de jaren tachtig; het ook gegroeide bestand Kraanvogels kwam toen uit op circa 12.500 paren. Reuzensterns liepen terug tot 500 paren in 1986-1988 tegen 859-950 paren tien jaar eerder. Van afname van Bonte Kraaien is geen sprake zodat de uitgesproken zeldzaamheid van deze soort in Zuidwest-Nederland geen Zweedse broedbestandsdoorzaken kan hebben.

Zo kan de lezer uren fijn in dit boek grasduinen, waarbij het genoegen nog eens extra steun krijgt via vlotte tekeningen van Staffan Ullström, lezenswaardige openingsteksten en aan het slot overzichten van de Zweedse avifauna sinds 1700 en de geschiedenis van de Zweedse ornithologie. Met wat verhoogde inspanning, waartoe de tekst overigens alleszins aanleiding geeft, is het Zweeds best te volgen. Er is ook een 'Note to Foreign Readers'.

GLO.

Lennart Risberg: *Sveriges fåglar*. 295 bladzijden. Tekeningen Staffan Ullström (1990). Uitg. Sveriges Ornitologiska Förening, Skeppargatan 19, Box 14219, SV-10440 Stockholm, Zweden. ISBN 91-88124-00-2. Prijs SKR 188 (circa f 50,-).

Norsk Fugleatlas

Voor de Nederlandse vogelaar is ook de Noorse broedvogelatlas bijzonder interessant. Met een beetje goede wil is het Noors best te begrijpen, maar ook zonder dat geven de kaarten per soort al heel wat informatie over talloze vogelsoorten die bij ons buiten de broedtijd zijn waar te ne-

men. Ik denk dan bijvoorbeeld aan de verspreiding van de Roodkeelduiker, Dwerggans, Canadese Gans, Smient, Pijlstaart, Toppereend, Ijs-eend, zaagbekken, Zeearend, Ruigpootbuizerd, Steenarend, Smelleken, Hazelhoen, Korhoen, Auerhaan, Kwartelkoning, Kraanvogel, Morinelplevier, strandlopers, Rosse Grutto, Regenwulp, uilen, spechten, en veel voor ons interessante zangvogelsoorten. Het kritisch bekijken van de verspreidingskaarten verschaft ons alleen al een enorm plezier en informatie, omdat vele soorten na de broedtijd komen afzakken naar West-Europa. In de periode van 1970-1989 werden 238 soorten als broedvogel vastgesteld. Voor elke soort vinden wij op de grote linkerbladzijde de beschrijving en op de rechterbladzijde een duidelijke verspreidingskaart. Van elke soort is een schatting gemaakt van het aantal broedparen in Noordwegen. De teksten zijn door 76 auteurs bijeengebracht.

Deze atlas is daarom voor de Nederlandse vogelmensen zo interessant, omdat het een veel beter inzicht verschaft over de vele soorten die bij ons komen als het in het noorden voor hen te koud is geworden.

J.O. Gjershaug, P.G. Thingstad, S. Eldoy, S. Byrkjeland: Norsk Fugleatlas. Hekkefuglenes utbredelse og bestandsstatus in Norge. 551 bladzijden, vele kaarten en pentekeningen (1994). Uitg. Norsk Ornitologisch Forening (NOF), Seminarplassen 5, N-7060 Klæbu, Noorwegen. Prijs NOK 499 (inclusief verzendkosten) over te maken op postgiro 0802 5458088 ten name van NOF-Salg, Seminarplassen 5, N-7060 Klæbu, Noorwegen onder vermelding van 'Norsk Fugleatlas'.

Atlas van zeevogels van zuidelijke deel van Noordzee

In ons vorige nummer vroegen wij aandacht voor de atlas van zeevogels van het zuidelijke deel van de Noordzee op bladzijde 229. De eerste druk was spoedig uitverkocht, zodat inmiddels een tweede druk is uitgekomen waarvan voorlopig voldoende exemplaren beschikbaar zijn. Deze atlas kan worden besteld door f 25,- over te maken op giro 948 540 ten name van IBN-Wageningen, onder vermelding van 'IBN-Research Report 94/6, Atlas Noordzee'.

Van Hoytema-kalender 1996

Voor het jaar 1996 is de Van Hoytema-kalender voor de twintigste maal verschenen. Die voor 1996 is de repro van 1904 (evenals 1902 en 1903) behorend tot de 'eerstelingen' die thans een hoge zeldzaamheidswaarde hebben. De twaalf afbeeldingen zijn zéér gevarieerd in kleurstelling, met prachtige randversieringen en aan de onderzijde voorzien van de volle-maandata en dierenriemtekens. De Ijsvogel van het januariblad en de witte Pauwen in maannacht van mei behoren tot de mooiste prenten van het oeuvre. Voorts zwemmende witte eenden, een schaap met lammetjes, een zëug met biggen, Waterhoen met jongen, Vlaamse Gaai en ook een drietal 'Aziatische' bladen (Nachtzwaluw, Boomvalk, trekken-de Spreeuwen), een Schuitbekreiger uit de Nieuwe Wereld en de traditionele Roodborstjes als decemberplaat tussen de besneeuwde takken van met bessen versierde Hulst.

Als jubileumbijlage ontvangt men 'Bosidylle' naar een litho van Theo van Hoytema.

Twaalf litho's in veelkleurendruk op formaat 48 x 21 cm. Uitg. A.G. Schoonderbeek, Jordaan 40, 1251 PD Laren (N.-H.), (035) 539 39 33. Bestellingen met betaalcheque of girobetaalkaart in een envelop te zenden aan Uitg. A.G. Schoonderbeek, antwoordnummer 11, 3760 VE Soest. Prijs f 27,90 + f 5,- verzendkosten = f 32,90.

Acht dubbele wenskaarten van Theo van Hoytema

Voor de feestdagen zijn acht dubbele wenskaarten uitgegeven met afbeeldingen uit het boek 'Het lelijke jonge Eendje' van Theo van Hoytema naar het sprookje van Hans Christiaan Andersen.

Van Hoytema Wenskaarten Serie II 'Het lelijke jonge Eendje'. Acht dubbele kaarten met enveloppen, formaat 11,5 x 16,5. Prijs f 20,- (exclusief f 5,- verzendkosten). Ook de Van Hoytema Wenskaarten Serie I (kalenderlitho's) zijn nog verkrijgbaar. De prijs is gelijk aan die van Serie I. Zie betalingswijze bij de bespreking van bovenstaande kalender.

Natuurontwikkeling zuidelijk Maasdal

Er verscheen een speciaal themanummer van het Natuurhistorisch Maandblad van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg over de natuurontwikkeling in het zuidelijke Maasdal. Zes artikelen vullen het nummer van juni/juli 1995 (jaargang 84) met 72 bladzijden, vele foto's waar- onder in kleur. Behalve de flora, zoogdieren, insecten, herpetofauna en dergelijke wordt ook aandacht besteed aan vogels.

Prijs f 15,-. De publikatie is te bestellen door overmaking van f 20,- (inclusief verzendkosten) op postgiro 429 851 (voor België: 000 1616562 57) ten name van Publikatiebureau Natuurhistorisch Genootschap, Groenstraat 106, 6074 EL Melick, onder vermelding van 'Maasnummer nr. 6/7 - 1995.

Overzicht Europese markeringsprojecten bij vogels

In Het Vogeljaar 43 (4): 188 vermeldden wij de belangrijke Belgische publikatie van Renaud Flamant met informatie over kleurmarkeringsprojecten bij vogels in Europa (122 bladzijden). Deze publikatie is te bestellen door overmaking van Bfr. 300 (portokosten inbegrepen) op postgironummer 000 0180521 04 ten name van Aves a.s.b.l., Rue de Régence 36, B-4000 Liège, België, onder vermelding van 'art. Flamant - Aves 31 (2-4)'.

Alternatief jaarverslag op poster

Om te laten zien welke 2,5 miljoen in het wild levende dieren jaarlijks door een handjevol hobbyjagers naar de eeuwige jachtvelden worden geholpen, is de Dierenbescherming een poster-campagne gestart met de titel 'Het jaarverslag van jagend Nederland'. Illustraties uit de boeken van Jac. P. Thijssen met daaronder de cijfers die duidelijk maken dat grote weerloze en vaak volstrekt onschadelijke dieren jaarlijks slachtoffer worden van de plezierjacht, zijn op een poster de laatste twee weken van september op de NS-stations in Nederland te zien.

In het laatste jaarverslag van de Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging (KNJV) doen jagers zich voor als actieve natuurbeschermers. De jagers, die zich hebben verenigd in zogenaamde Wildbeheereenheden, zegen Dassen, ganzen en Patrijzen te beschermen en op te vangen. Op deze wijze proberen jagers hun werkelijke motieven, namelijk weerloze dieren voor het plezier doden, te verhullen. Het gaat jaarlijks om 9.000 Vossen, 14.000 Patrijzen, 500.000 Wilde Eenden, 7.000 Grauwe Ganzen, 20.000 Vlaamse Gaaien, 1.800 Wilde Zwijnen, 250.000 Fazanten, 250.000 Konijnen, 11.000 Reeën en 20.000 Houtsnippen. De poster 'Het jaarverslag van jagend Nederland' is op 1 september aangeboden aan ing. J.P. Thijsse, kleinzoon van de bekende Jac. P. Thijsse. De kleinzoon was zeer vererd met het eerste exemplaar en vond de poster 'mooi, smaakvol en ironisch'. De Dierenbescherming strijdt al jarenlang voor een eerlijke jachtwet die uitgaat van de belangen van het dier. Het uitgangspunt van deze wet zou een 'geen jacht, tenzij-principe' moeten worden.

Vogelsporen

Dat het boek 'Tracks & Signs of the Birds of Britain and Europe' in het Nederlands is vertaald, is een goed idee. Met behulp van deze gids zijn vele achtergebleven sporen van vogels, zoals veren, prooiresten, braakballen, vraatsporen aan zaden, vruchten en bomen, voetsporen in het slijk en de sneeuw, uitwerpselen en schedels te determineren.

Hoe vaak komen wij in het veld sporen tegen waarvan de herkomst zonder deze gids moeilijk valt op te sporen. Vooral wordt heel wat aandacht besteed aan de veren van niet minder van 237 vogelsoorten. Merkwaardig is dat de zo typische grote handdekveer van de Holenduif niet is afgebeeld.

Voor vogelmensen die veel buiten vertoeven en hun ogen goed de kost geven, is deze gids een openbaring. Er wordt uitvoerig ingegaan op de methoden en de technieken van onderzoek en analyse van de gevonden resten van de vogels. Een uniek boek voor ijverige speurders.

R. Brown, J. Ferguson, M. Lawrence, D. Lees: Vogelsporen. Determineergids voor sporen, veren, braakballen, schedels en andere tekens van Europese vogels. 232 bladzijden, ruim 1000 illustraties, 47 kleurplaten (1995). B.V. Uitgeversmaatschappij Tirion, postbus 309, 3740 AH Baarn. Prijs f 49,50.

Ecologische Atlas van de Nederlandse Weidevogels

Als derde in de reeks ecologische atlanten verscheen een magnifiek boek over de ecologie van de Nederlandse weidevogels. Bij het woord 'atlas' moeten wij in de eerste plaats denken aan een boek vol met geografische kaarten. Dat is bij deze serie echter niet het geval. Het boek bevat elf hoofdstukken waarvan de hoofdstukken 2, 3 en 4 (signalementen van weidevogels, geschiedenis van weidevogels en hun leefgebieden, gedrag van weidevogels) zijn van de hand van de bekende weidevogelfotograaf Oene Moedt, de

andere hoofdstukken (eieren, kuikens, weidevogels in Nederland, weidevogels in Europees verband, weidevogels buiten Europa, weidevogels ver van huis, weidevogelbeleid heeft Albert Beintema voor zijn rekening genomen. De vele unieke kleurenfoto's zijn voor het belangrijkste deel gemaakt door Danny Ellinger en Oene Moedt. Met z'n drieën hebben ze er een uniek weidevogelboek van gemaakt dat z'n weerga niet kent. Ruim vijftien jaar onderzoekt Beintema onze weidevogels en daarom kan hij ons goed uitleggen welke problemen zich rond de weidevogels kunnen voordoen. Hij geeft klip en klaar de resultaten van tientallen jaren veldonderzoek op heldere, samenhangende wijze en geïllustreerd met een groot aantal foto's, waarvan vele het gedrag van weidevogels tonen zoals dat nog nooit eerder in beeld werd vastgelegd. Iedereen die zich een oordeel wil vormen over de problemen bij weidevogels zal niet om het nauwkeurig lezen van dit prachtige boek heen kunnen.

Daarom zouden wij dit werk eigenlijk aan iedereen willen aanbevelen. De samenstellers van deze ecologische atlas hebben een felicitatie bij deze uitgave van harte verdiend.

Albert Beintema, Oene Moedt & Danny Ellinger: Ecologische Atlas van de Nederlandse Weidevogels. 352 bladzijden, 200 in kleur en 200 in zwartwit (inclusief tekeningen en kaartjes) illustraties (1995). Uitg. Schuyt & Co., postbus 563, 2003 RN Haarlem, (023) 532 54 40. ISBN 90 6097 391 7. Introductieprijs f 98,50, Bfr. 1970. Prijs f 115,-, Bfr. 2300.

Prijsuitreiking Vogelfotoparade 1995

Op zaterdagmiddag 30 maart 1996 zal de prijsuitreiking plaatsvinden van de Vogeljaar-Vogelfotoparade 1995. Het is een traditie geworden dat deze bijeenkomst in 'De Schaapskooi' bij Schoonrewoerd wordt gehouden. Aanvang 14.00 uur. Op deze middag wordt bovendien een interessante dialoog van een bekende natuurfotograaf gehouden. Op deze bijeenkomst kunt u kennismaken met andere vrienden van Het Vogeljaar en met hen van gedachten wisselen over de meest uiteenlopende onderwerpen. De ervaring heeft geleerd dat deze gezellige bijeenkomsten door onze lezers zeer worden gewaardeerd.

Omdat de ruimte beperkt is, wordt u verzocht zich tijdig te melden bij de heer W.A. Werkman, Boterbloemstraat 20, 5321 RR Hedel, (073) 599 19 67 ('s avonds), indien u op deze middag aanwezig wilt zijn. Wij kunnen u dan ook altijd bereiken als de middag ten gevolge van de omstandigheden zou moeten worden verzet naar een andere datum.

De toegang is gratis en elke abonnee van ons blad is na voorafgaande aanmelding welkom. Het verenigingsgebouw van de Natuur- en Vogelwacht De Vijfheerenlanden, 'De Schaapskooi' is gelegen aan de Overboeicop 15 bij Schoonrewoerd, (0345) 64 12 01. De bijeenkomst wordt circa 16.30 uur gesloten.